

PROGRAMACIÓN RELIXIÓN CATÓLICA EDUCACIÓN PRIMARIA

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN	2
2. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS	3
3. OBXECTIVOS.....	15
4. CONCRECIÓNS PARA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	17
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.....	48
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	49
7. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E Á INCLUSIÓN	49
8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	50
9. CONCRECIÓN DO PLAN DE CONVIVENCIA	51
10. CONCRECIÓN DO PLAN TIC	52
11. TEMAS TRANSVERSAIS	52
12. ACCIÓN PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN LECTOR	54
13. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.....	55
14. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS QUE SE POIDAN ADOPTAR.....	57

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Tendo en conta o Decreto 105/2014 polo que se establece o currículo na educación primaria e a Orde do 9 de xuño de 2016 e a Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa a educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, paso a presentar a programación docente para o alumnado de 2º, 4º e 6º nivel de Educación Primaria do colexio CEIP Plurilingüe Rabadeira ubicado en Oleiros. Os grupos de 2º (2 unidades) están formados por 15 alumnos e alumnas, os de 4º (3 unidades) por 34 e os de 6º (4 unidades) por 38.

A Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, coa finalidade de desenvolver medidas que permitan seguir avanzando cara a un sistema educativo de calidade, está formado por inclusivo, que garanta a igualdade de oportunidades e faga efectiva a posibilidade de que cada alumno e alumna desenvolva ao máximo as súas potencialidades. Neste sentido establece unha nova ordenación curricular que, no caso da materia de Relixión e Moral Católica compete á Conferencia Episcopal.

A formación relixiosa e moral católica conta cunha longa tradición no sistema educativo español e, respondendo a conviccións profundas da institución escolar e a dereitos humanos recoñecidos pola Constitución española, está garantida polo Acordo suscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Culturais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, no cal establécense os principios que fan posible as garantías constitucionais.

A Lei Orgánica de Mellora da Calidade da Educación, confire ao ensino das relixións o tratamento académico, en Educación Primaria, Secundaria e Bachillerato, que lles corresponde pola súa importancia para o logro da educación integral do alumno, conforme ao previsto na Constitución Española (art. 27.2 e 3) e nos acordos subscritos polo Estado español.

A Disposición Adicional Segunda responde ao dereito dos pais á formación relixiosa e moral dos seus fillos, segundo as súas conviccións, establecendo que a relixión católica incluírase como área ou materia nos niveis educativos que corresponda, que será de oferta obligatoria para os centros e de carácter voluntario para os alumnos.

O currículo do ensino da relixión católica, establecido pola Conferencia Episcopal Española constitúe unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, adecuada á idade do alumno, ás esixencias epistemolóxicas da materia, ás condicións culturais da contorna e ás demandas didácticas do sistema educativo. Enmárcase nun contexto histórico e social, inclúe parte do gran acervo cultural e artístico que emana da fe católica e doutras confesións, e posibilita a análise comparada dos contidos en diálogo coa cultura do noso tempo.

A síntese da mensaxe cristiá, que se presenta no currículo, fundamenta e motiva os valores e actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e no tempo de cada etapa.

Non podería existir unha formación integral e, xa que logo, unha educación de calidade, si non se desenvolvesen todas as capacidades inherentes ao ser humano, en tre as cales atópase constitutivamente a capacidade transcendente. Esta capacidade básica do individuo, adquire o seu auténtico cumprimento na procura do sentido último da vida.

Enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios de cada idade nos símbolos e signos da súa contorna, no progreso e humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativo da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación e, particularmente, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá.

2. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

O ensino relixioso católico como materia integrada no currículo do alumno contribúe tamén, de xeito importante, ao desenvolvemento das competencias clave do currículo. Con todo, esta contribución non basta para que a área de relixión e moral católica concrete e especifique as súas propias competencias.

O ensino relixioso católico aporta elementos básicos en canto ao logro da competencia en comunicación lingüística (CCL) pois sérvese da linguaxe académica, das linguaxes que conforman a cultura que se transmite na área de relixión, así como das linguaxes do propio ensino relixioso.

O diálogo da fe coa cultura contribúe á competencia en comunicación lingüística na medida en que esixe exercitarse na escoita da palabra de Deus, nos diversos

modos de comunicación que a acción de Deus sobre o home utilizou. A súa revelación é rica en distintas linguaxes. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental, a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo prevén a linguaxe, en fin, testimonial que fai posible a transmisión vital do crido.

Respecto da competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT) contribúe a expresar as ideas con rigor e orde, e a aprender a argumentar os diferentes contidos da materia estimando e xulgando a lóxica de tal argumentación. O desenvolvemento da ensinanza da relixión axuda a adquirir a competencia da busca da verdade a través da razón e do razoamento hipotético-dedutivo. A Doutrina Social da Igrexa conecta a relixión co mundo físico e aporta unha valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía.

Tamén apoia e dá sentido ás habilidades e destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren dende esta competencia, entende a Natureza como creación de Deus, polo que a valora, a coida e a fomenta.

A área de relixión integra a utilización das TIC para informar, aprender e comunicarse. Busca, obtén e analiza información sobre a realidade relixiosa, a procesa, a comunica e a transforma en coñecemento. Así, a pesar de que o saber específico da área non está relacionado de forma directa coas novas tecnoloxías, si se está a contribuír, igual que as outras materias do currículo de Educación Primaria establecido pola Lomce, na consecución da competencia dixital (CD).

O ensino relixioso contribúe positivamente ao desenvolvemento da competencia de aprender a aprender (CAA) no estudo e reflexión da mensaxe cristiá facilitando o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario, propoñendo non só unha proposta consensuada de valores e actitudes, senón un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que deberá ser crisol na procura da verdade e do ben.

Con relación ás competencias sociais e cívicas (CSC), na que se integran os elementos esenciais para a humanización, tanto personais como interpersonais e interculturais, e se recollen tódalas formas de comportamento que preparan ás persoas para participar dunha maneira

eficaz e construtiva na vida social e profesional, o ensino relixioso católico aporta a

fundamentación e xerarquización dos valores e virtudes que contribúen a educar a dimensión moral e social da personalidade do alumno, en orde a facer posible a maduración na corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade. Todo iso, como expresión coherente do coñecemento de Deus revelado en Xesucristo. Iso conleva mellorar as relacións interpersonais baseadas en principios e valores que emanan da persoa de Cristo e axuda, en consecuencia, a afrontar as situacións de conflito mediante o diálogo, o perdón e a misericordia, valores xenuinamente cristiáns. No máis profundo do ser xorde o gran valor da fraternidade universal. De aí ven que as mínimas esixencias éticas de convivencia, participación, respecto á diversidade sexan consecuencias da fe cristiá.

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) non poderá realizarse no alumno si non comeza xa a adestrarse no coñecemento de si mesmo, no seu ser máis profundo, nas súas potencialidades, na súa dignidade e no seu sentido. A formación relixiosa católica aporta á devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, xa que logo, ao sentido da cultura e da identidade mesma da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do alumno fronte a visións parciais e determinantes da liberdade propia. É finalidade fundamental do quefacer da escola que os alumnos e as alumnas descubran a súa identidade persoal, facelos protagonistas da súa propia vida, construtores do mundo no que viven, pero isto non será posible sen unha apertura ao significado último e global da súa existencia humana.

A relixión e moral católica aporta á conciencia e expresións culturais (CCEC), unha valoración crítica da cultura á luz do evanxeo, motivando ao mesmo tempo o aprecio da propia cultura e a estima adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A contribución ao desenvolvemento desta competencia está relacionada cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, plástica, histórica, simbólica, lingüística, de costumes, ritos, festas, valores e modos de vida impregnados polo cristianismo dende a súa orixe ata o seu desenvolvemento actual, como manifestación do feito relixioso.

A cultura e a historia europea occidental, e a propia historia e cultura española, non poden ser comprendidas e asumidas de prescindires do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos.

En síntese, o ensino relixioso católico non se reduce a un ensino de valores; diríxese á persoa concreta nas súas raíces, nas súas posibilidades humanas e,

sobre todo, diríxese ao ser humano na súa finalidade trascendente. Todo iso conleva o ofrecemento ofrecemento do Evanxeo de salvación de Xesucristo, para que, unha vez coñecido, xurda a humanidade nova feita de homes novos conforme ao designio de Deus.

A relación dos estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia coas competencias clave é a que aparece a continuación para cada curso da Educación Primaria.

2º PRIMARIA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMC T	CD	AA	CS C	SIEE	CEC
RE1.1.1	1.1 Toma conciencia e expresa os momentos e as cousas que o fan feliz a el e as as persoas do seu entorno.	B	X			X	X		
RE1.2.1	2.1 Descubre e nomea situacións nas que necesita ás persoas, e sobre todo a Deus , para vivir.	I	X			X	X		
RE1.3.1	3.1 Valora e agradece que Deus creounos para ser felices.	B				X	X		
RE1.4.1	4.1 Le e comprende o relato bíblico do Paraíso.	A	X						X
RE1.4.2	4.2 Identifica e representa revén ión os dones que Deus fai ao ser humano na creación.	A			X			X	
RE1.4.3	4.3 Expressa, oral e xestualmente, de forma sinxela, a gratitude a Deus pola súa amizade.	B	X						X
RE2.1.1	1.1 Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia.	A	X			X	X		X

RE2.1.2	1.2 Selecciona e representa distintas esceas bíblicas da acción de Deus na historia.	I			X			X	X
RE2.2.1	2.1 Asocia expresións e comportamentos dos Patriarcas nos relatos bíblicos a través de recursos interactivos.	A	X		X				
RE2.2.2	2.2 Dramatiza momentos da vida dos Patriarcas onde se exprese a protección, o coidado e ol acompañamento de Deus.	I				X		X	X
RE2.3.1	3.1 escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.	I	X						X
RE3.1.1	1.1 Le e expresa, verbal ou revén ión, o relato da Anunciación.	B	X						X
RE3.1.2	1.2 Dramatizala misión dos personaxes que interveñen na Anunciación.	B						X	X
RE3.2.1	2.1 Identifica os signos do Advento como tempo de espera.	B				X			X
RE3.2.2	2.2 Recoñece e valora a necesidade da espera como actitude cotiá da vida.	A				X	X		
RE3.3.1	3.1 Coñece o relato do nacemento de Xesús e descubre na actitude e palabras dos personaxes o valor profundo do Nadal.	B	X				X		X
RE4.1.1	1.1 Coñece e explica coas súas palabras o sentido do Bautismo.	B	X						
RE4.1.2	1.2 Identifica aos pais, padriños, presbíteros, bautizados como pobo xenerado	A				X			

2	por Xesús.							
RE4.2.1	2.1 Asocia os elementos materiais da agua, a luz e o óleo co seu significado sacramental.	A	X			X		
RE4.3.1	3.1 Relaciona a unidade da Igrexa coa unidade dos órganos do seu propio corpo.	A				X		
RE4.3.2	3.2 Sinala en diferentes expresións artísticas a representación de Deus como pai de todos.	B			X			X
RE4.4.1	4.1 Constrúe un calendario onde ubica os diferentes tempos litúrxicos.	I		X				X

4º PRIMARIA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMC T	CD	AA	CSC	SIE E	CE C
RE1.1.1	1.1 Localiza e describe revén de pecado descubertas nos relatos das relixións antigas.	A	X						X
RE1.1.2	1.2 Califica o tipo de pecado en revén do seu entorno e as compara coas atopadas nos relatos das relixións antigas.	A	X				X		X
RE1.2.1	2.1 Recorda e acepta revén pessoais ou sociais que necesitan de perdón.	B				X	X		
RE2.1.1	1.1 Ubica no relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarefa de Deus e o rexeitamento da amizade con Él, e as aplica a revén revén .	A	X				X		
RE2.1.2	1.2 Recorda e narra acontecementos revén nos que se rexeita a amizade con Deus.	B	X			X	X		
RE2.2.1	2.1 Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.	B	X			X			
RE2.3.1	3.1 Identifica e describe comportamentos da vida do rei Davide que se revén á vontade de Deus.	I	X						
RE2.4.1	4.1 Compara a actitude de Davide con revén pessoais nas que sinteu a necesidade deser perdoado.	I				X	X		

RE2.4.2	4.2 Recoñece e expresa revén ión e esceas da historia de Davide nas que Deus perdona. Mostra respecto polas intervencións dos seus compañeiros.	A					X	X	X
RE2.5.1	5.1 Reconstrúe e memoriza esceas bíblicas onde Deus fai a promesa do Mesías.	I				X			
RE3.1.1	1.1 Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo estragador e do fariseo e o publicano.	I	X				X	X	
RE3.2.1	2.1 Visualiza, en obras de arte, esceas de perdón e as explica.	A	X		X				X
RE3.3.1	3.1 Busca, subliña e comenta rasgos da preferencia de Xesús polos mais necesitados e os enfermos, nos textos evanxélicos.	B	X				X		
RE3.4.1	4.1 Secuencia ordenadamente esceas da Historia da Paixón e identifica as palabras de Xesús que expresan a súa relación co Pai.	B	X	X					
RE3.4.2	4.2 Distingue e explica frases do relato da oración na Horta das Oliveiras que expresan a obediencia de Xesús ao Pai.	I	X						
RE4.1.1	1.1 Coñece e explica as condicións para acoller o perdón de Deus.	B	X			X			
RE4.1.2	1.2 Describe os pasos da celebración do sacramento do Perdón.	B	X						
RE4.2.1	2.1 Vincula símbolos, significados e momentos na celebración eucarística.	B				X			X
RE4.3.1	3.1 Investiga e presenta con diversos recursos obras e institucións da Igrexa de carácter penitencial.	A				X		X	X

6º PRIMARIA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS					
			CL	CMC T	CD	AA	CS C	SIE E
RE1.1.1	1.1 Identifica e xulga revén nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz.	B	X				X	
RE1.2.1	2.1 Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literatura e música revén .	I	X			X		X
RE1.3.1	3.1 Descubre e explica por que os enterramentos, pinturas, ritos e costumbres son signos da relación do home coa Divinidade.	I	X		X			X
RE1.4.1	4.1 Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	A			X		X	X
RE2.1.1	1.1 Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran ás persoas.	A	X			X	X	X
RE2.1.2	1.2 Investiga e contrasta a sabedoría popular con expresións da sabedoría de Israel emitindo un xuízo personal.	I	X			X		X

RE2.1.3	1.3 Propón, dialogando cos seus compañeiros, revén e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.	I	X				X		X
RE3.1.1	1.1 Busca nos discursos do evanxeo de Xoán frases que expresan a relación de Xesús co Pai e revén por comprender o seu significado.	B	X			X			
RE3.1.2	1.2 Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Xoán.	I	X			X			
RE3.2.1	2.1 Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ao Pai con revén que viven as persoas.	A				X	X		
RE3.3.1	3.1 Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.	B	X				X		X
RE3.3.2	3.2 Constrúe un mapa comparativo das revén de Xesús e as da Igrexa.	I		X	X			X	
RE4.1.1	1.1 Coñece e explica con exemplos a razón pola que Confirmación, Orde e Matrimonio están ao servizo da Igrexa.	B	X				X		
RE4.1.2	1.2 Aprende e diferencia os signos e momentos celebrativos da Confirmación, a Orde e o Matrimonio.	B				X			X
RE4.2.1	2.1 Sinala e explica os principais signos pascuais.	B	X			X			X

1								
RE4.2. 2	2.2 Crea unha composición onde se exprese a alegría e a paz que experimentaron os discípulos ao encontrarse co Resucitado.	B	X					X
RE4.3. 1	3.1 Selecciona testimonios de cristiáns e xustifica o cambio xenerado polo revénco Resucitado.	I			X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE: CL:

Competencia lingüística

CSC: Competencia social e cívica

CMCT: Competencia matemática ciencia e tecnoloxía

SIEE : Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

CD: Competencia dixital

CEC: Conciencia e expresións culturais

AA: Aprender a aprender

3. OBXECTIVOS

Segundo establece a lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, a educación primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, preparárense para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de revén e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en sí mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en revén cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de revén ns elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicalos ás revén da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais as ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse no uso das tecnoloxías da información e da comunicación,

para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as m ensaxes que reciban e elaboren.

- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvementos persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, salientando as mulleres e os homes que realizaron acehegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

A materia de relixión contribúe de xeito coherente á consecución destes obxectivos básicos da etapa por medio dos seus contidos procedimentais fundamentais. Isto é: a observación da realidade que leva ás preguntas últimas sobre o sentido, a procura de información, o manexo e a interpretación das fontes bíblicas, a reflexión crítica e a exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas. Asimesmo os contidos de carácter actitudinal da materia de relixión católica permiten coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia, desenvolver hábitos de traballo e de responsabilidade no estudo e a confianza en si mesmo para un adecuado desenvolvemento da personalidade. Tamén favorece de xeito directo a adquisición de habilidades, a resolución pacífica de todo tipo de conflitos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas e a valoración da propia, así como das diferenzas entre persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación.

4. CONCRECIÓNS PARA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

2º CURSO

Contidos	Criterios da avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
<p>Deus, pai da humanidade, quere a nosa felicidade.</p> <p>Deus crea ao home para ser o seu amigo. O Paraíso como signo de amizade.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar na propia vida o desexo de ser feliz. 2. Recoñecer a incapacidade da persoa para alcanzar por si mesmo a felicidade. 3. Apreciar a bondade de Deus Pai que creou ao home con este desexo de felicidade. 4. Entender o Paraíso como expresión da amizade de Deus coa humanidade. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Toma conciencia e expresa os momentos e as cousas que lle fan feliz a el e ás persoas da súa contorna. 2.1 Descubre e nomea situacións nas que necesita ás persoas, sobre todo a Deus, para vivir. 3.1 Valora e agradece que Deus creoulle para ser feliz. 4.1 Le e comprende o relato bíblico do Paraíso. 4.2 Identifica e representa gráficamente os dons que Deus fai ao home na creación. 4.3 Expressa, oral e xestualmente, de forma sinxela, a gratitude a Deus pola súa amizade.
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		

<p>A Biblia narra o que Deus fixo na historia.</p> <p>Deus actúa na historia. A amizade de Deus cos Patriarcas.</p> <p>Deus propón ao home un camiño de encontro con El.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar a acción de Deus na historia en relatos bíblicos. 2. Coñecer e valorar na vida dos Patriarcas os trazos de Deus Pai: protección, coidado e acompañamento. 3. Recoñecer e apreciar que Deus busca sempre a salvación do home. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia. 1.2 Selecciona e representa distintas escenas bíblicas da acción de Deus na historia. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Asocia expresións e comportamentos dos Patriarcas nos relatos bíblicos a través de recursos interactivos. 2.2 Dramatiza momentos da vida dos Patriarcas onde se exprese a protección, o coidado e o acompañamento de Deus. 3.1 escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.
--	---	---

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación.

<p>Deus elixe a María para que o seu fillo se faga home</p> <p>O Advento espera do cumprimento da promesa de salvación</p> <p>O Nadal: nacemento do Salvador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer e valorar a resposta de María a Deus 2. Aprender o significado do tempo de Advento 3. Identificar o significado profundo do Nadal 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Le e expresa, verbal e gráficamente, o relato da Anunciación. 1.2. Dramatiza a misión dos personaxes que interveñen na Anunciación 2.1. Identifica os signos de Advento como tempo de espera 2.2. Recoñece e valora a necesidade da espera como actitude cotiá da vida
--	--	--

		3.1. Coñece o relato do nacemento de Xesús e descobre na actitude e palabras dos personaxes o valor profundo do Nadal
Bloque 4. Permanencia de Xesucrito na historia: a Igrexa		
<p>O Bautismo: Incorporación a Igrexa</p> <p>A unidade eclesial: fillos dun mesmo Pai Xesucristo santifica o tempo: o ano litúrxico</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer o Bautismo como medio para formar parte da Igrexa 2. Observar e comprender os signos presentes na liturxia bautismal 3. Tomar conciencia de que o Pai xera a unidade da Igrexa 4. Coñecer o ano litúrxico e os seus tempos 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coñece e explica coa súas palabras o sentido do Bautismo 1.2. Identifica aos pais, padriños, presbíteros, bautizados como pobo xerado por Xesús 2.1. Asocia os elementos materiais do auga, a luz e o óleo con seu significado sacramental 3.1. Relaciona a unidade da Igrexa coa unidade dos órganos do seu propio corpo 3.2. Sinala endiferentes expresións artísticas a representación de Deus como pai de todos 4.1. Constrúe un calendario onde sitúa os

		diferentestempos litúrxicos
--	--	-----------------------------

4º CURSO

Contidos	Criterios da avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
<p>A experiencia de pecado nos relatos das relixións antigas.</p> <p>O perdón como necesidade do ser humano.</p>	<p>Descubrir nos relatos das relixións antigas a experiencia do pecado humano.</p> <p>Identificar a necesidade do perdón para ser feliz.</p>	<p>Localiza e describe situacións de pecado descubertas nos relatos das relixións antigas.</p> <p>Cualifica o tipo de pecado en situacións da súa contorna e compáraas coas atopadas nos relatos das relixións antigas.</p> <p>2.1 Recordar e aceptar situacións persoais ou sociais que necesitan de perdón.</p>

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

<p>O relato do pecado orixinal: o home quere suplantar a Deus. Deus está sempre disposto ao perdón.</p> <p>Infidelidade á misión encomendada por Deus na historia de David.</p> <p>David sente na súa vida a necesidade de redención.</p> <p>Deus fiel promete un Mesías.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar a orixe do pecado nalgúns relatos bíblicos. 2. Coñecer as características do perdón de Deus. 3. Memorizar momentos da historia de David nos que abusa da misión encomendada por Deus. 4. Descubrir e valorar a razón pola que David sente a necesidade de redención. 5. Aprender e recordar historias bíblicas nas que Deus promete o Mesías. 	<p>1.1 Sitúa no relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarefa de Deus e orexeitamento da amizade con El, e aplícaa a situacións actuais.</p> <p>1.2 Recordar e narra acontecementos actuais nos que se rexeitou a amizade con Deus.</p> <p>2.1 Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.</p> <p>3.1 Identifica e describe comportamentos de David do rei David que se opoñen á vontade de Deus.</p> <p>4.1 Compara a actitude de David con situacións persoais nas que sentiu a necesidade de ser perdoado.</p>
---	--	---

		<p>4.2 Recoñece e expresa artisticamente escenas da historia de David nas que Deus o perdoa. Mostra respecto polas intervencións dos seus compañeiros.</p> <p>5.1 Reconstrúe e memoriza escenas bíblicas onde Deus fai a promesa do Mesías.</p>
--	--	---

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación.

<p>O perdón de Deus: accións e parábolas de Xesús.</p> <p>Amizade e preferencia de Xesús polos máis débiles e necesitados.</p> <p>Xesús cumpre a vontade do Pai: paixón e morte de Xesús.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprender o significado dalgunhas parábolas do perdón. 2. Memorizar algunhas das accións onde Xesús concede o perdón. 3. Recoñecer a iniciativa de Xesús polos máis necesitados e os enfermos. 4. Comprender e apreciar que, na súa paixón e morte, Xesús está cumprindo a vontade do Pai. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do fariseo e o publicano. 2.1 Visualiza, en obras de arte, escenas de perdón e explicaas. 3.1 Busca, subliña e comenta trazos da preferencia de Xesús polos máis necesitados e os enfermos, nos textos evanxélicos. 4.1 Secuencia ordenadamente escenas da Historia da Paixón e identifica as palabras de Xesús que expresan a súa relación co Pai. 4.2 Distingue e explica frases do relato da oración do Horto dos Olivos que expresan a obediencia de Xesús ao Pai.
<p>Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.</p>		

<p>O sacramento da Reconciliación. A celebración da Eucaristía.</p> <p>A Cuaresma: tempo penitencial.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar que a través do sacramento da Reconciliación Deus concede o perdón. 2. Diferenciar signos e momentos da celebración eucarística. 3. Coñecer trazos da Cuaresma como tempo penitencial. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Coñece e explica as condicións para acoller o perdón de Deus. 1.2 Describe os pasos da celebración do sacramento do Perdón. 2.1 Vincula símbolos, significados e momentos na celebración eucarística. 3.1 Investiga e presenta con diversos recursos obras e institucións da Igrexa de carácter penitencial.
---	--	---

6º CURSO

Contidos	Criterios da avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
A incapacidade do ser humano para ser feliz reclama a salvación.	1. Evaluar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alcanzar a plenitude.	1.1 Identifica e xuzga situacións que recoñece a imposibilidade de ser feliz. 2.1 Busca, compara e comenta distintas expresións do desexohumán de salvación na literatura e música actuais. 3.1 Descubre e explica por qué os
A plenitude do ser humano está en relación con Deus.	2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz.	
	3. Interpretar signos, en distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana alcánzase na relación con Deus..	

	<p>4. Recoñecer que a relación con Deus fai á persoa máshumana.</p>	<p>enterramentos, pinturas, ritos home coa Divinidade.</p> <p>4.1 Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambio para potencia os dereitos humanos, á convivencia, ó progreso e á paz.</p>
--	---	--

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

<p>O pobo de Israel como depositario da sabiduría de Deus.</p> <p>Os libros Sapienciais enriquecen á humanidade.</p>	<p>1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.</p>	<p>1.1 Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran á persoa.</p> <p>1.2 Investiga e contrasta a sabiduría popular con expresións da sabiduría de Israel emitindo un xuízo persoal.</p> <p>1.3 Propón, dialogando cos seus compañeiros, situación e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.</p>
<p>Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación.</p>		
<p>Xesucristo, desvela ao Pai.</p> <p>As tentacións de Xesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus.</p> <p>Xesús envía aos discípulos para continuar coa súa misión salvífica.</p>	<p>1. Distinguir que a través de Xesús atopamos a Deus.</p> <p>2. Esforzarse por comprender que Xesús tenta vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus.</p> <p>3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.</p>	<p>1.1 Busca nos discursos do evanxeo de Xoán frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esforzase por comprender o seu significado.</p> <p>1.2 Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Xoán.</p> <p>2.1 Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ó</p>

		<p>Pai con situacións que viven os seres humanos.</p> <p>3.1 Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.</p> <p>3.2 Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa.</p>

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.

<p>Os sacramentos ao servizo da misión da Igrexa: Confirmación, Orden e Matrimonio.</p> <p>A Pascua, tempo de resurrección. Os froitos da resurrección de Xesús: a alegría e a paz.</p> <p>Os cristiáns, testemuñas da resurrección.</p>	<p>1. Diferenzar a aportación dos sacramentos deservizo a misión da Igrexa.</p> <p>2. Identificar os trazos do tempo litúrxico da Pascua.</p> <p>3. Recoñecer e valorar o cambio de vida xerado polo encontro co Resucitado.</p>	<p>1.1 Coñece e explica con exemplos a razón pola que Confirmación, Orden e Matrimonio están ao servizo da Igrexa.</p> <p>1.2 Aprende e diferencia os signos e momentos celebrativos da Confirmación, a Orden e o Matrimonio.</p> <p>2.1 Extrapola e explica os principais signos pascuais.</p> <p>2.2 Crea unha composición onde se exprese a alegría e a paz que experimentaron os discípulos ao atoparse co Resucitado.</p> <p>3.1 Selecciona testemuñas de cristiáns e Xustifica o cambio xerado polo encontro co Resucitado.</p>
--	--	---

4.1. TEMPORALIZACIÓN

A materia está estruturada en catro bloques comúns aos diferentes cursos da etapa.

A temporalización será igualmente común:

- o Bloque 1: Inicio de curso - primeira quincena de novembro
- o Bloque 2: Segunda quincena de novembro - xaneiro
- o Bloque 3: Febreiro - primeira quincena de abril
- o Bloque 4: Segunda quincena de abril - fin de curso.

4.2. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

Alcanzarase unha cualificación positiva en cada unha das avaliacións e na final, si o alumno ou alumna consegue superar os criterios de avaliación e mínimos esixibles. Estes mínimos serán:

2º de EP:

- o Coñecer a figura de María como nai de Xesús.
- o Coñecer o relato do nacemento de Xesús.
- o Identificar o sacramento do Bautismo.

4º de EP:

- o Coñecer a figura do rei David.
- o Comprender algunha parábola do perdón.
- o Identificar o sacramento da Reconciliación e a Eucaristía.

6º de EP:

- o Valorar a plenitude aportada pola relación con Deus.
- o Recoñecer aos discípulos como continuadores da misión de Xesús.

- o Identificar os sacramentos de servizo: Corfirmación, Orde e Matrimonio.

4.3.PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Seguirase o establecido na Orde do 9 de xuño de 2016 e na Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa a educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e no Decreto 105/2014, do 4 de setembro polo que se establece o currículo da educación primaria nesta mesma comunidade autónoma.

A avaliación terá un carácter formativo e permitirá incorporar medidas de ampliación, enriquecemento e reforzo. Avaliaremos os procesos de ensino-aprendizaxe e a práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos de nivel e das áreas e co desenvolvemento das competencias clave.

Ao iniciar o curso realizarase unha avaliación inicial coa finalidade de adecuar as ensinanzas ao alumnado, incidindo na obtención de información sobre o grao de desenvolvemento das competencias clave.

A avaliación será continua e global tendo en conta o progreso do alumnado.

Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (flexibilización de tempo de realización de probas, redución de número de exercicios, aclaracións de enunciados, intercalar tempos de descanso,...).

No contexto do proceso de avaliación formativa e continua, cando o progreso dun alumno/a non sexa o adecuado, estableceremos medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

Os resultados da avaliación expresaranse nos termos de insuficiente (IN) 1, 2, 3 ou 4 para as cualificacións negativas, suficiente (SU) 5, ben (BE) 6, notable (NT) 7 ou 8 ou sobresaliente (SB) 9 ou 10 para as cualificacións positivas.

Os procedementos e instrumentos de avaliación fan referencia ao conxunto de estratexias e técnicas de obtención de información para guiar o proceso de avaliación do alumnado.

Entre outras podemos citar:

- A observación sistemática. Rexistro anecdótico.
- Análise das producións dos/as alumnos/as. Cadernos, resumos, fichas, textos escritos ou producións orais.
- Observación das interaccións dentro do grupo e das actitudes amosadas no trato cos compañeiros/as.
- Intercambios orais co alumnado mediante entrevistas individuais, diálogos, postas en común ou debates.
- Estudo das estratexias empregadas á hora de buscar solución ós proxectos prantexados.
- Análise do interese e esforzó manifestado nas diversas actividades propostas.
- Rúbricas.
- Outras probas obxectivas, resolución de exercicios.
- Valoración da capacidade, interese, actitude, sociabilidade e corrección no trato.
- Reflexión sobre o proceso de aprendizaxe, autoavaliándose dun xeito construtivo.

Os criterios, instrumentos e porcentaxes que se utilizarán son:

- o A observación sistemática do traballo diario do alumno ou alumna: a súa participación, esforzo, o interese, a exposición de dúbidas, a resolución de exercicios no encerado, libreta ou no ordenador, etc. (40%)
- o A implicación en cada un dos proxectos de investigación realizados. (40%)
- o Probas orais e escritas específicas. (20%)

A periodicidade da análise da información extraída destes instrumentos permitirá profundar ou repasar, así como detectar as posibles dificultades de aprendizaxe. Alcanzarase unha cualificación positiva en cada unha das avaliacións e na final, si o alumno ou alumna consegue superar os criterios de avaliación e mínimos esixibles.

Estas diferentes concrecións quedan explicitadas nas táboas que aparecen a continuación.

2º CURSO					
Estándares de aprendizaxe	1ª Av	2ª Av	3ª Av	Procedementos e instrumentos de avaliación	Mínimos
<i>Bloque 1: O sentido relixioso do home</i>					
1.1 Toma conciencia e expresa os momentos e ascousas que lle fan feliz a el e ás persoas da súa contorna.	x			Observación	Identifica momentos alegres
2.1 Descubre e nomea situacións nas que necesita ás persoas, e sobre todo a Deus, para vivir.	x			Observación	Valora ás outras persoas
3.1 Valora e agradece que Deus creouno para ser feliz.	x			Observación	Valora o amor de Deus
4.1 Le e comprende o relato bíblico do Paraíso.	x			Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece o relato
4.2 Identifica e representa gráficamente os dons que Deus fai ao home na creación.	x			Análise de traballo na libreta, libro...	Identifica estes dones
4.3 Expresa, oral e xestualmente, de forma sinxela, a gratitude a Deus pola súa amizade.	x			Observación	Sabe dar as grazas
<i>Bloque 2. A revelación: Deus intervéñ na historia.</i>					
1.1 Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia.	x	x		Observación	Coñece algún relato

1.2 Selecciona e representa distintas escenas bíblicas da acción de Deus na historia.	x	x		Análise de traballo na libreta, libro...	Sabe representar algunha
2.1 Asocia expresións e comportamentos dos Patriarcas nos relatos bíblicos a través de recursos interactivos.	x	x		Observación	Manexa os recursos TIC
2.2 Dramatiza momentos da vida dos Patriarcas onde se exprese a protección, o coidado e o acompañamento de Deus.	x	x		Rúbrica	Participa en dramatizacións
3.1 escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.	x	x		Rúbrica	Reproduce historias
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da historia da salvación.					
1.1 Le e expresa, verbal ou gráficamente, o relato da Anunciación.		x	x	Proba escrita	Igual
1.2 Dramatiza a misión dos personaxes que interveñen na Anunciación.		x	x	Rúbrica	Participa en dramatizacións
2.1 Identifica os signos de Advento como tempo de espera.		x	x	Observación	Advento Nadal
2.2 Recoñece e valora a necesidade da espera como actitude cotiá da vida.		x	x		Sabe esperar
3.1 Coñece o relato do nacemento de Xesús e descobre na actitude e palabras dos personaxes		x	x	Proba escrita	Igual

o valor profundo do Nadal.					
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.					
1.1 Coñece e explica coas súas palabras o sentido do Bautismo.			x	Proba escrita	Igual
1.2 Identifica aos pais, padriños, presbíteros, bautizados como pobo xerado por Xesús.			x	Análise de traballo na libreta, libro...	Recoñece os personaxes
2.1 Asocia os elementos materiais do auga, a luz e o óleo co seu significado sacramental.			x	Análise de traballo na libreta, libro...	Recoñece os elementos
3.1 Relaciona a unidade da Igrexa coa unidade dos órganos do seu propio corpo.			x	Observación	Comprende a imaxe
3.2 Sinala en diferentes expresións artísticas a representación de Deus como pai de todos.			x	Observación	Recoñece a Deus Pai
4.1 Constrúe un calendario onde sitúaos diferentes tempos litúrxicos.			x	Observación	Identifica o calendario

4º CURSO					
Estándares de aprendizaxe	1ªAv	2ª Av	3ªAv	Procedementos e instrumentos de avaliación	Mínimos
Bloque 1: O sentido relixioso do home					
1.1 Localiza e describe situacións de pecado descubertas nos relatos das relixións antigas.	x			Análise de traballo na libreta, libro...	Identifica o mal moral
1.2 Cualifica o tipo de pecado en situacións da súa contorna e compáraas coas atopadas nos relatos das relixións antigas.	x			Observación	Recoñece o pecado
2.1 Recorda e acepta situacións persoais ou sociais que necesitan de perdón.	x			Observación	Valora o perdón
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia.					
1.1 Sitúa no relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarefa de Deus e o rexeitamento da amizade con El, e aplícaas a situacións actuais.	x	X		Observación	Actualiza o relato
1.2 Recorda e narra acontecementos actuais nos que se rexeitou a amizade con Deus.	x	X		Análise de traballo na libreta, libro...	Valora a amizade con Deus

2.1 Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.	x	X		Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece parábolas do perdón
3.1 Identifica e describe comportamentos da vida do rei David que se opoñen á vontade de Deus.	x	X		Proba escrita	Igual
4.1 Compara a actitude de David con situacións persoaisnas que sentiu a necesidade de ser perdoado.	x	X		Observación	Reflexiona sobre sí

4.2 Recoñece e expresa artisticamente escenas da historia de David nas que Deus o perdoo. Mostra respecto polas intervencións dos seus compañeiros.	x	X		Rúbrica	Exprésase gráficamente
5.1 Reconstrúe e memoriza escenas bíblicas onde Deus faia promesa do Mesías.	x	X		Observación	Le algunha pasaxe
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da historia da salvación.					
1.1 Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do fariseo e o publicano.		X	x	Análise de traballo na libreta, libro...	A parábola do fillo pródigo
2.1 Visualiza, en obras de arte, escenas de perdón e explícaaas.		X	x	Observación	Identifica algunha obra
3.1 Busca, subliña e comenta trazos da preferencia de Xesús polos máis necesitados e os enfermos, nos textos evanxélicos.		X	x	Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece algunha pasaxe
4.1 Secuencia ordenadamente escenas da Historia da Paixón e identifica as palabras de Xesús que expresan asúa relación co Pai.		x	x	Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece a Paixón

4.2 Distingue e explica frases do relato da oración do Hortodos Olivos que expresan a obediencia de Xesús ao Pai.		X	x	Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece este episodio
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.					
1.1 Coñece e explica as condicións para acoller o perdón de Deus.			x	Observación	Sinte arrepentimento
1.2 Describe os pasos da celebración do sacramento do Perdón.			x	Proba escrita	Igual
2.1 Vincula símbolos, significados e momentos na celebración eucarística.			x	Proba escrita	Igual
3.1 Investiga e presenta con diversos recursos obras e institucións da Igrexa de carácter penitencial.			x	Rúbrica	Investiga

6º CURSO					
Estándares de aprendizaxe	1ªAv	2ª Av	3ªAv	Procedementos e instrumentos de avaliación	Mínimos
<i>Bloque 1: O sentido relixioso do home</i>					
1.1 Identifica e xuzga situacións nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz.	x			Análise de traballo na libreta, libro...	Diferenza ben/mal
2.1 Busca, compara e comenta distintas expresións do sexo humano de salvación na literatura e música actuais	x			Rúbrica	Participa en audicións con interese
3.1 Descubre e explica por qué os enterramentos, pinturas, ritos e costumes son signos da relación do home coa Divinidade.	x			Análise de traballo na libreta, libro...	Recoñece diferentes ritos funerarios
4.1 Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambio para potencia os dereitos humanos, á convivencia, ó progreso e	x			Proba escrita	Igual

á paz.					
--------	--	--	--	--	--

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia.						
1.1	Identifica e valora expresións recollidas nos librossapienciaies que enriquecen e melloran á persoa.	x	X		Análise de traballo na libreta, libro...	Le os libros sapienciais
1.2	Investiga e contrasta a sabiduría popular con expresións da sabiduría de Israel emitindo un xuízo persoal.	x	X		Análise de traballo na libreta, libro...	Coñece expresións relixiosas no refraneiro popular
1.3	Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.	x	X		Análise de traballo na libreta, libro...	Actualiza a sabedoría bíblica
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da historia da salvación.						
1.1	Busca nos discursos do evanxeo de Xoan frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase por comprender o seu significado.		X	x	Proba escrita	Igual
1.2	Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Xoan.		X	x	Proba escrita	Igual
2.1	Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ó Pai con situacións que viven os seres humanos.		X	x	Análise de traballo na libreta, libro...	Actualiza a mensaxe de Xesús
3.1	Localiza e explica a misión apostólica		X	x	Proba escrita	Igual

nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.					
3.2 Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e asda Igrexa.		X	x	Análise de traballo na libreta, libro...	Entende a misión da Igrexa
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.					
1.2 Aprende e diferencia os signos e momentos celebrativos da Confirmación, a Orde e o Matrimonio			x	Proba escrita	Igual
2.1 Extrapola e explica os principais signos pascuais.			x	Análise de traballo na libreta, libro...	Entende o significado do ciriopascual
2.2 Crea unha composición onde se exprese a ledicia ea paz que experimentaron os discípulos ao atoparse co Resucitado.			x	Rúbrica	Exprésase graficamente
3.1 Selecciona testemuños de cristiáns e Xustifica o cambioxerado polo encontro co Resucitado.			x	Proba escrita	Igual

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo. En concreto na área de Relixión Católica: os alumnos e alumnas deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicas e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumnado adquiera as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos iníciáanse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubrindo nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a contexto real; será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplícalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

En resumo, a materia de relixión católica utilizará unha metodoloxía que respectará como principios básicos:

- Recoñecemento do novo rol do docente
- A adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa.
- O respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe de cada alumno/a.
- A consideración da dimensión humanista.o respecto pola curiosidade e inquietudes dos nenos e nenas.
- O seguimento dos criterios de avaliación educativa.
- O desenvolvemento de aprendizaxe cooperativo.
- A utilización educativa de recursos tecnolóxicos.

No caso de levarse a cabo unha ensinanza non presencial por mor da COVID-19, utilizarase a plataforma Aula virtual como forma de traballo non presencial. Tal e como se recolle no Plan de Acollida durante a primeira semana de clase todos os tituores e titora facilitarán ao alumnadoos seus nomes de usuario e contrasinal para que poidan acceder, asegurándose posteriormente de que teñen acceso e poidan realizar as actividades adaptadas ao curso que se soliciten, tendo en conta os diferentes niveis do alumnado.

Utilizarase aula virtual (de infantil a 4º de primaria), mentras que en 5º e 6º de primaria se traballará con EVA-Edixgal.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Serán utilizados como material básico para a Educación Primaria libros de texto de Relixión e Moral Católica editados por diferentes editoriais, todos eles axustados ao currículo da área, establecido pola Conferencia Episcopal Española o 24 de febreiro de 2015.

Manexaranse na aula outros materiais, tanto textuais como audiovisuais ou informáticos, proporcionados por ONGs como Manos Unidas, Entreculturas ou Intermón-Oxfam, entre outras, especialmente elaborados para os cursos da Educación Primaria, e que están deseñados especificamente par a traballar os

contidos transversais e a educación en valores (non violencia, interculturalidade, ecoloxía, ec.).

Por outra banda, o texto de referencia por excelencia nas clases de Relixión e Moral Católica é a Biblia, onde está contida a Palabra de Deus revelada e piar fundamental da fe cristiá. Dada a idade dos rapaces, unhas veces será utilizada na súa versión habitual e, noutras ocasións, utilizaremos adaptacións infantís.

Tamén servirán de apoio todos aqueles materiais relacionados coa materia, como poden ser: películas de vídeo, DVD, power-point, diapositivas, transparencias, recursos interactivos, ec.

Outro recurso de apoio serán os diferentes tipos de xogos, dominós, crebacabezas, materiais de expresión plástica., láminas, fotografías., que achegan os contidos aos nenos de maneira atractiva e o mesmo tempo significativa.

Tamén obxectos do contorno: produtos naturais, elementos da vida cotiá, material de refugallo...

7. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E Á INCLUSIÓN

A variedade de grupos e de alumnos requirirá intervencións concretas e a elaboración duns materiais específicos segundo os casos.

Nos materiais editados tívose en conta esta circunstancia de diversidade e bríndanse múltiples posibilidades de traballo capaces de atender a colectivos de diversa índole. Non obstante, é o profesor, no contexto concreto da súa clase, o que debe detectar, despois da avaliación inicial, as características do funcionamento dos grupos, identificar fortalezas e problemáticas e, en consecuencia, planificar estratexias, metodoloxías, xestión de aula, ec., así como seleccionar qué contidos deben ser traballados e cales non, e a maneira de facelo, en función das características individuais de cada alumno.

Nas unidades didácticas inclúense contidos para aqueles alumnos e alumnas que poden ampliar o desenvolvemento das súas capacidades. Tamén se teñen en

conta o alumnado con dificultades para realizar todo o desenvolvemento do proceso. Pensando nestes, ofrécense sínteses moibrevs e actividades sinxelas que facilitan o desenvolvemento axeitado.

En cada unidade didáctica poderán seguirse indicacións específicas para o tratamento da diversidade e propóranse exercicios de reforzo e de ampliación.

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Aparte das diferentes actividades que se propoñen nos libros de texto intentaremos levar a cabo, dentro das posibilidades circunstanciais concretas, outras que contribúan a conseguir os obxectivos que se teñen previstos:

- o Toma de contacto con algunha ONG para posibilitar que o alumnado coñeza a importante labor que están a realizar e acordar neles a conciencia do necesario que é a día de hoxe o traballo social voluntario para intentar cambiar o mundo.
- o Uso de medios de comunicación social que axudan a establecer un nexo maior de unión coa sociedade onde están inmersos os rapaces/as.
- o Uso de audiovisuais e medios dixitais como material complementario na aula.
- o Realización de Proxectos, que fomentan o traballo en equipo, aprender a desenvolverse en grupo, compartir non só coñecementos senón tamén o seu tempo e os seus materiais, impulsan a investigación, o aprender a aprender, o tratamento de información e a reflexión crítica.
- o Lecturas complementarias que sirvan de cimentación para o estudo na aula.

Para o presente curso académico 2021-2022 non se programan actividades extraescolares específicas para a área de Relixión e Moral Católica na etapa de Educación Primaria; mais colaboraremos e participaremos de maneira activa e dentro das posibilidades concretas en todas aquelas que sexan propostas pola comisión de actividades extraescolares do centro.

9. CONCRECIÓN DO PLAN DE CONVIVENCIA

A escola é un lugar privilexiado de convivencia. É un espazo de crecemento, de encontro, de aprendizaxe, de experiencias compartidas, de recoñecemento dos

outros e de descubrimento do mundo. Podemos atopar nela as situacións conflictivas da sociedade, pero tamén as posibilidades de superación e integración que favorecen os ambientes educativos. Son estes últimos aspectos os que imos potenciar, porque a escola é, sen dúbida algunha, un taller insuperable para aprender a convivir.

Buscaremos que os nenos e as nenas medren, aprendan e maduren xuntos, nun ambiente educativo de auténtica convivencia, para facer deles cidadáns capaces de asumir as diferencias, respectar aos outros, dialogar e convivir. O obxectivo primordial será crear un clima de respecto e harmonía, que sexa facilitador do traballo escolar, onde todos e se sintan seguros e respectados.

Partindo desta base, tenderemos a proxectar no alumnado valores cristiáns e humanos de respecto, non violencia, xustiza, solidariedade, tolerancia e democracia.

10. CONCRECIÓN DO PLAN TIC

No marco do plan global de centro sobre as tecnoloxías da información e da comunicación, integrar as TIC no proceso educativo é unha aposta ineludible. Por iso, xunto coas formas tradicionais de aprendizaxe, serán incorporados na práctica da aula materiais interactivos que complementen aos anteriores.

Nesta etapa de Educación Primaria o achegamento as tecnoloxías da información e da comunicación terá como obxectivos:

- o En 1º, 2º, 3º e 4º, o tratamento dalgunha información en formato dixital.

- o En 5º e 6º, o tratamento da información en formato dixital, o inicio no manexo de internet, do blogue e do correo electrónico, realización de webquest e presentacións que inclúan ficheiros de distintos formatos (coa axuda de programas tipo Powerpoint, Moviemaker, etc.), así como a participación en actividades desenvolvidas na Rede (p.ex. “Conectando mundos”, de Intermón-Oxfam).

11. TEMAS TRANSVERSAIS

O sistema educativo debe recoller e potenciar os valores que se requiren para vivir nunha sociedade democrática, responsable e igualitaria. A área de Relixión e Moral Católica os asume e os fundamenta dende unha perspectiva cristiá.

Estes temas transversais están presentes ó longo de todo o proxecto educativo:

- Están presente nas actividades iniciais das diferentes unidades didácticas.
- Están implicados en diversas actividades de aplicación.
- Están vinculados ós contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais.

Educación para convivencia.

A partir desta área derivan actitudes nos nenos e nenas de tolerancia, respecto e non discriminación. Aquí é importante subliñar os valores cristiáns de amor, caridade, unión, comunidade, perdón, solidariedade, comprensión, universalidade, etc., como o aporte cristián a unha cultura universal da igualdade.

Educación para a inclusión.

A mensaxe evanxélica é unha mensaxe de acollida, de igualdade e de inclusión.

Educación para a paz.

A mensaxe de Xesús é unha mensaxe de paz: “Deixo a miña paz...”, “Que a paz sexa convosco”... Esta área é un pilar fundamental para fomentar unha cultura de paz.

Educación non sexista.

Promoverase o desenvolvemento dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres. No cristianismo todos e todas somos iguais. Xesús contou con mulleres dentro do grupo dos seguidores mais próximos e Deus elixiu mulleres para misións moi especiais: María, Esther, Xudit, Tareixa de Xesús,

etc.

Educación multicultural.

É importante destacar o papel da Igrexa e dos valores cristiáns a hora de abolir a escravitude e para loitar polos dereitos dos pobos aborixes, e tamén unha crítica para os momentos nos que non foi así.

Destacar que a Igrexa actual é unha institución na que caben tódalas razas, tódalas linguas, tódalas nacionalidades...

Por outra banda hai que educar na actitude de respecto hacia outras culturas e credos, fomentando a visión da diversidade com o unha das riquezas máis valiosas do ser humano.

Educación medioambiental

O coidado do planeta é un dos presupostos básicos da mensaxe cristiá. Somos depositarios da Creación, regalo de Deus, para nós e para todas as xeracións futuras.

Educación para o desenvolvemento

A opción preferente polos pobres presente no evanxeo educa na gratuidade, na xenerosidade, na solidariedade e na sensibilización polos problemas dos mais desfavorecidos. Traballar na construción dun mundo mellor para todos é unha esixencia evanxélica.

12. ACCIÓN PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN LECTOR

No horario xeral do centro hai un tempo diario adicado de xeito exclusivo á lectura; é a “Hora de Ler”. Neste tempo, en función da idade e dos cursos, os nenos e nenas, ben elixen a lectura que desexan en cada momento e adícasen a ela, ben realizan lecturas guiadas ou ben léselles (no caso de Educación Infantil) libros adaptados ao seu nivel.

Sen prexuízo do anterior, nas clases de Relixión e Moral Católica a lectura de textos é unha práctica común e habitual. Non en va é a Biblia un piar de referencia da asignatura.

Serán asimesmo lidos na clase contos sobre valores, revistas misioneiras, prensa diaria e revistas de variadas materias.

13. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Ao finalizar cada unidade didáctica levarase a cabo unha avaliación da mesma, seguindo unha batería de preguntas (sobre a tem poralización, o desenvolvemento dos obxectivos didácticos, o manexo dos contidos, os descritores e desempeños competenciais, as tarefas e estratexias metodolóxicas, os critrios de avaliación e a súa claridade, as evidencias dos estándares de aprendizaxe, a adopción adecuada das posibles medidas de atención á diversidade...) que permitan valorar o funcionamento na aula e poder así establecer estratexias de mellora.

De igual xeito, este proceso realizarase ao final de cada trimestre para avaliar a programación didáctica no seu conxunto e p oder introducir cambios no seguinte trimestre.

Os indicadores de logro utilizados serán os que aparecen nas seguintes táboas:

● 1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente	Escala			
(Indicadores de logro)				
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3. Conseguiuse a motivación do alumnado?				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5. Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7. Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12. Valorouse adecuadamente o traballo cooperativo do alumnado dentro do grupo?				

14. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS QUE SE POIDAN ADOPTAR

A comezos do curso realizarase a avaliación inicial co fin de establecer o nivel do alumnado.

Unha vez realizada a avaliación inicial teremos en conta os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. Os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outros con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar. As medidas a adoptar poderán ser múltiples e variadas, sempre en función das necesidades específicas detectadas e dos recursos cos que poidamos contar, non só na propia clase como no centro. Poderán ser tanto reforzos, como actividades de ampliación, agrupamentos específicos dentro do grupo-clase, potenciación do traballo cooperativo, xestións flexibles dos tempos de traballo, etc.

1. Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade			
2. Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?			
3. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas?			
4. Intercálase o traballo individual e en equipo?			
5. Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?			
6. Incorpóranse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe			
7. Préstase atención aos temas transversais?			
8. Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?			
9. As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares			
10. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?			